

Potres u Đakovštini 1964. godine

UDK 550.34(497.5 Đakovo)*1964*

Sladana Josipović Batorek
Filozofski fakultet, Osijek

U radu se na temelju dostupnog arhivskog gradiva i ondašnjeg tiska govori o posljedicama potresa koji je 1964. godine pogodio područje Slavonije i prouzročio veliku materijalnu štetu. U uvodnom se dijelu daje prikaz nastanka i rada „Fonda za obnovu zemljotresom postradalih krajeva na području kotara Osijek“, osnovanog s ciljem prikupljanja i distribucije sredstava za obnovu i izgradnju društvenih i javnih objekata, te objekata iz stambenog fonda. Materijalna šteta preko 4 milijarde dinara i jedan smrtni slučaj posljedice su potresa na području općine Đakovo, koja će se od nastale štete oporavljati i obnavljati nekoliko idućih godina. Stoga se u drugom dijelu rada nastoji dati nešto detaljnija analiza nastale štete i tijeka sanacije stradalog područja Đakovštine tijekom 1964. godine.

Ključne riječi: potres, Đakovština, 1964., kotar Osijek.

Osim značajnih političkih, gospodarskih i društvenih previranja koja su obilježila šezdesete godine 20. stoljeća u Jugoslaviji, spomenuto su desetljeće obilježili i snažni prirodni potresi, koji su za posljedicu imali znatne ljudske gubitke i izuzetno veliku materijalnu štetu. Prvi snažniji potres toga razdoblja jakosti 6,3 po Richteru zabilježen je 7. siječnja 1962. s epicentrom u blizini Makarske. Brojne starije kuće u selima pod Biokovom su srušene, a stanovnici sela su kasnije uglavnom napustili ta mjesta i izgradili kuće uz more. Godinu i pol kasnije, 26. srpnja 1963. potres jačine 6,9 stupnjeva po Richteru uništio je 80% Skoplja, glavnog grada SR Makedonije. Poginulo je preko 1000 ljudi, više od

3000 ozlijeđeno, a između 120 000 i 200 000 ostalo je bez vlastita doma. Dan potresa se ubrzo počeo obilježavati kao „Dan solidarnosti“ u Jugoslaviji, jer je grad obnovljen sredstvima iz cijele države. Materijalnim sredstvima i angažmanom svjetski poznatog arhitekta Kenzo Tangea, Ujedinjeni narodi pomažu pri obnovi grada, a pomoć u obliku novca, medicinskih, inženjerskih i građevinskih timova te namirnica ponudilo je 78 država. Banja Luka je 27. listopada 1969. teško oštećena u potresu jačine 6 stupnjeva po Richteru. Poginulo je 15 ljudi, preko 1000 je ozlijeđeno, a materijalne štete su bile ogromne. Potpuno je uništeno 86 000 stanova, a velika oštećenja nanesena su školskim (266), kulturnim (146), zdravstvenim (133), društvenim i objektima javne uprave administracije (152).¹ Dana 13. travnja 1964. potres jačine 5,6 po Richteru pogodio je i Slavoniju. Epicentar potresa bio je u okolici Slavenskog Broda, zbog čega su najveće štete pretrpjele tadašnje općine Slavonski Brod, Đakovo, Slavenska Požega, Našice i Vukovar. U nastavku rada više će riječi biti o djelovanju „Fonda za obnovu zemljotresom postradalih krajeva na području kotara Osijek“ o čemu će se govoriti u uvodnom dijelu, dok će središnji dio rada biti posvećen analizi posljedica potresa na području općine Đakovo.²

Osnivanje i djelovanje „Fonda za obnovu zemljotresom postradalih krajeva na području kotara Osijek“

Dana 13. travnja 1964. godine u 9,30 sati istok SR Hrvatske zatresao je potres jakosti 5,6 po Richteru. Budući je epicentar potresa bio u neposrednoj okolici Slavenskog Broda, potres je prouzročio velike materijalne štete na širem području kotara Osijek, koji je u tom razdoblju obuhvaćao općine Beli Manastir, Donji Miholjac, Đakovo, Našice, Nova Gradiška, Orahovica, Osijek, Podravska

1 <http://www.bljesak.ba/web/article.aspx?a=97fc2a25-bf42-46a4-bc9c-ed12ae2ab962&c=3c3fcd98-f64c-48fc-a8de-6dbe470fafae>; http://hr.wikipedia.org/wiki/Potres_u_Skoplju_1963 ; <http://www.znanje.org/i/i25/05iv02/05iv0210/zemljotresi%20u%20Banjaluci.htm> (7.6.2013.)

2 U predmetnom razdoblju općina Đakovo bila je sastavni dio kotara Osijek, a u njeno su područje ulazila sljedeća mjesta: Borojevci, Borovik, Bračevci, Breznica Đakovačka, Bučje Gorjansko, Budrovci, Čenkovo, Dragotin, Drenje, Đakovo, Đurdanci, Forkuševci, Gašinci, Gorjani, Hrkanovci Đakovački, Ivanovci Gorjanski, Josipovac Punitovački, Jurjevac Punitovački, Kešinci, Kondrić, Koritna, Krndija, Kućanci Đakovački, Kuševac, Lapovci, Lipovac Hrastinski, Levajska Varoš, Majar, Malo Nabrđe, Mandićevac, Milinac, Mrzović, Musić, Ovčara, Paljevina, Paučje, Piškorevci, Podgorje Bračevačko, Potnjani, Preslatinci, Pridvorje, Punitovci, Ratkov Dol, Satnica Đakovačka, Semeljci, Selci Đakovački, Slatinik Drenjski, Slobodna Vlast, Svetoblažje, Široko Polje, Tomašanci, Trnava, Veliko Nabrđe, Viškovci, Vrbica, Vučevci. Vesna Božić-Drljača, Pregled uprave na području Državnog arhiva u Osijeku 1947.-1992., *Glasnik arhiva Slavonije i Baranje*, br. 6, Osijek 2001., str. 344.

Slatina, Slavonski Brod, Slavonska Požega, Valpovo, Vinkovci, Vukovar i Županja.³ Nastale materijalne štete velikim se dijelom mogu pripisati činjenici kako su se tek od 1964. godine, nakon razornog potresa u Skoplju, počeli razvijati i primjenjivati seizmološki propisi kao jedan od uvjeta gradnje. Osobito velike štete nastale su na području općina Slavonski Brod, Đakovo, Slavonska Požega, Našice i Vukovar. Prvi novinski izvještaji o potresu koji je pogodio Slavoniju nisu ni približno mogli prikazati prave razmjere štete, čija će procjena trajati tijekom sljedećih mjeseci. Dan nakon potresa *Glas Slavonije* donosi prve vijesti s pogođenog područja iz kojih saznajemo da je potres na području Đakova odnio i jedan ljudski život. U nastavku se u kratkim crtama daje sažet pregled po nekolicini mjesta s podacima o ozlijeđenim osobama i materijalnoj šteti iz čega se u prvi mah nije moglo zaključiti kako je potres izazvao veća stradanja.⁴ Već treći dan, izvještaji su govorili o materijalnoj šteti na području Slavonije koja se približavala iznosu od 9 milijardi dinara.⁵

Tijekom idućih dana stradalo područje posjetili su brojni partijski dužnosnici, kao i sam Josip Broz Tito sa suprugom Jovankom, koji su stradalo brodsko područje posjetili 18. travnja 1964. Tom prilikom s Titom su doputovali i sekretar CK SKH Vladimir Bakarić, predsjednik Sabora SR Hrvatske Ivan Krajačić i glavni Titov tajnik Bogdan Crnobrnja. Tita i njegovu pratnju dočekali su predsjednik Kotarske skupštine Osijek Gojko Prodančić i predsjednik Općinske skupštine Slavonski Brod Stjepan Rajković, a prisutni su bili i predsjednik i potpredsjednik Saveznog Izvršnog vijeća (SIV) Petar Stambolić i Veljko Zeković, savezni ministar obrane Ivan Gošnjak, potpredsjednik savezne skupštine Zvonko Brkić, predsjednik Glavnog odbora Socijalističkog saveza radnog naroda (SSRN) Antun Biber, predsjednik Odbora za društveni plan i financije Slavko Komar, pomoćnik saveznog ministra za vanjske poslove Ivo Sarajčić i glavni sekretar Kotarskog komiteta SK Osijek Mirko Lacković. Istoga dana tijekom poslijepodneva dio partijskih dužnosnika obišao je i pogođena mjesta na području općina Slavonska Požega i Đakovo.⁶

Kako bi se što prije prikupili podaci o veličini nastale štete neposredno nakon potresa osnovan je kotarski Štab za zaštitu od elementarnih nepogoda, koji je služio kao direktna veza s pogođenim općinskim centrima i čiji je glavni zadatak bio procjena nastale štete. Desetak dana nakon potresa, točnije 24.

3 Vesna Božić-Drljača, Pregled uprave na području Državnog arhiva u Osijeku 1947.-1992., *Glasnik arhiva Slavonije i Baranje*, br. 6, Osijek 2001., str. 343-345.

4 „Potres na širem području“, *Glas Slavonije* (dalje *GS*), Osijek, 14. travnja 1964., str. 1.

5 „Šteta u Slavoniji od potresa blizu 9 milijardi“, *GS*, Osijek, 17. travnja 1964., str. 1.

6 „Akčiji obnove treba dati općejugoslavenski karakter“, *GS*, Osijek, 19. travnja 1964., str. 1.

travnja, Štab je iznio i prve podatke o razmjerima štete na području kotara Osijek. Šteta za porušene društvene objekte (škole, zdravstveni objekti, privredni objekti, stambene zgrade) iznosila je 4.081,048.000 dinara, oštećene društvene objekte (škole, zdravstvene objekte, privredne objekte, stambene i ostale zgrade) 6.869,321.000 din., porušene privatne objekte (stambene i ostale zgrade, crkve, ostalo) 2.425,065.000 din., oštećene privatne objekte 3.014,183.000 din. odnosno ukupno 16.391,61.000 din. Konačnom zbroju dodani su i iznosi koji se odnose na štete na elektro postrojenjima, štetu nastalu uslijed smanjenja proizvodnje u Slavanskom Brodu i smanjenje proračunskih sredstava i fondova u Slavanskom Brodu, tako da je iznos štete na dan 24. travnja iznosio nešto više od 17 milijardi dinara⁷. U pogledu ljudskih žrtava, u izvješću Štaba navedena su dva smrtna slučaja i to na području Slavanskog Broda i Đakova. U Đakovu je uslijed stampeda u osnovnoj školi Ivana Gorana Kovačića zbog urušavanja stepeništa smrtno stradala trinaestogodišnja učenica 5. razreda Milka Tokić iz Širokog Polja, dok okolnosti pogibije druge Žrtve nisu poznate. Naime, u ondašnjem se tisku u vijestima o stradanjima na području Slavanskog Broda objavljenim tijekom travnja 1964. godine, nigdje ne spominje kako je bilo smrtnih slučajeva prouzrokovanih potresom. Također se i na internetskim stranicama, na kojima danas možemo pronaći podatke o potresu u Slavanskom Brodu, izričito navodi kako nije bilo ljudskih žrtava, te bi stoga podatak iznesen u izvješću Štaba trebalo gledati s određenom rezervom.⁸

O posljedicama potresa i prvim procjenama iznesenim u izvješću Štaba za zaštitu od elementarnih nepogoda raspravljalo se i na sjednici Skupštine kotara Osijek, održanoj 27. travnja 1964. Uvodno izlaganje o posljedicama potresa na području Slavonije podnio je predsjednik Kotarskog štaba Blaž Mataić, koji je u samom uvodu istaknuo da je velika sreća da potres nije izazvao i veće ljudske žrtve: „Upravo pukim slučajem u mnogo prilika izbjegnute su katastrofe u kojima je moglo nastradati mnogo ljudi, a u prvom redu djeca u školama. Dva smrtna slučaja i broj ranjenih od potresa koliko god da nam teško padaju, ipak još jednom

7 Prema srednjem tečaju Narodne banke Jugoslavije za 1964. godinu (1:300), iznos nastale štete izražen u američkim dolarima iznosio je nešto više od 57,200.000 dolara. Prema inflacijskom kalkulatoru, navedena vrijednost u dolarima 1964. godine imala je istu kupovnu moć kao i 425,021.915 dolara 2013. godine. <http://www.kunalipa.com/katalog/tečaj/yu-dinar-1945-1965.php>; <http://www.kunalipa.com/katalog/tečaj/vrijednost-dolara.php> (8.6.2013.)

8 Državni arhiv Osijek (dalje DAO), Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda, izvještaji i zapisnici o postradalim objektima na području kotara Osijek 1964./1965.“ (dalje „Osnivanje fonda...“), Podaci o elementarnoj šteti od zemljotresa – Informacija, 25. travnja 1964.; *GS, Osijek*, „Učenica Milica Tokić žrtva potresa“, 14. travnja 1964.; str. 1; „Snažan potres u većem dijelu zemlje“, *Đakovački gospodarski list*, Đakovo, 17. travnja 1964., str. 1; „Tragična bilanca 13. travnja“, *Đakovački gospodarski list*, Đakovo, 24. travnja 1964., str. 1; <http://www.glas-slavonije.hr/124004/1/Djakovo-Dilj-gora-i-Beli-Manastir-moguci-epicentri-jakih-potresa> (7.6.2013.)

možemo reći da je upravo nevjerojatno u mnogim slučajevima kako je prošlo bez ljudskih žrtava, što je velika sreća u nesreći koja je zadesila naše područje.“ Zatim se osvrće i na posjet Tita te ostalih državnih dužnosnika pogođenom području: „Na mjesto nesreće već isti dan stigao je predsjednik Sabora SRH, Ivan Krajačić i predsjednik Odbora za unutrašnju politiku, Milan Mišković. Mjesto nesreće za svega nekoliko dana posjetili su mnogi rukovodioci iz Republičkih i saveznih organa. Naši ljudi od prvog dana bili su ohrabreni ovim posjetama. Već čvrsto izraženoj vjeri da će im biti pružena pomoć u nesreći koja je i nesreća za čitavu našu zajednicu, nije bilo kraja kada je drug Tito posjetio neka mjesta u okolici Broda i sam Brod. Kao i u svim prilikama tako i u ovoj drug Tito je izrazio svu očinsku brigu za postradale i Želju da se posljedice potresa što prije otklone.“ U nastavku svog izlaganja napomenuo je kako zadatak obnove u okolnostima nestašice građevinskog materijala i stručne radne snage, neće biti nimalo lak, zbog čega je potrebno „najracionalnije iskoristiti svaki dinar uz najveće zalaganje i samoodricanje naših građana da se što prije obnove oštećeni domovi i izgrade novi koji su srušeni“. Istaknuo je također i veliku ulogu Jugoslavenske narodne armije (JNA), koja sa svojom radnom snagom i mehanizacijom aktivno sudjeluje u otklanjanju posljedica potresa, te naputak J. B. Tita da se u poslove obnove uključe i omladinske radne brigade. Iz rasprave koja je uslijedila nakon uvodnog Mataičeva izlaganja, zanimljivo je izdvojiti napomenu odbornika Dragutina Žanića, koji je izrazio nezadovoljstvo zbog nedovoljnog informiranja javnosti, ističući kako je „štampa pisala samo kad su Maršal i drugi rukovodioci dolazili, dok se nije sagledala cjelokupna problematika sveg područja“. Sličnu opasku izrekao je i Mato Novačić, predstavnik općine Slavonska Požega. Nakon informacija o posljedicama potresa po pojedinim općinama, zaključeno je da Kotarski štab za zaštitu od elementarnih nepogoda prikupi podatke o namjerama i planovima općinskih skupština u pogledu izgradnje i obnove porušenih i oštećenih javnih objekata te da se što prije pristupi izgradnji privremenih montažnih škola i zdravstvenih objekata. Također su dane i preporuke općinskim skupštinama, na čijim područjima nije došlo do znatnije štete, da razmotre mogućnost pružanja pomoći najteže pogođenim općinama Slavonski Brod, Đakovo i Slavonska Požega, te da se na području općina pokrenu akcije za prikupljanje pomoći od radničkih organizacija za nastradalo područje.⁹ Osim navedenih preporuka i zaključaka, na sjednici je donesena i odluka o osnivanju Fonda za obnovu zemljotresom postradalih krajeva na području kotara Osijek (dalje Fond), te je imenovan i Upravni odbor Fonda, na čelu s predsjednikom

9 DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda...“, Zapisnik IX. sjednice Skupštine kotara Osijek, 27. travnja 1964.

Skupštine kotara Osijek Gojkom Prodanićem. Kako se pri izboru članova Upravnog odbora vodilo računa da u njega, osim predstavnika pojedinih kotarskih institucija, uđu predstavnici onih općina na čijem je području potres prouzročio većinu štete, za članove Odbora imenovani su: Vujo Divjak, predstavnik Privredne komore, Blaž Mataić, predstavnik Štaba za zaštitu od elementarnih nepogoda, Željko Stanisavljević, načelnik Odjela za financije skupštine kotara Osijek, Stjepan Rajković, predsjednik Skupštine općine Slavonski Brod, Mirko Brođanac, predsjednik Skupštine općine Đakovo, Mato Novačić, predsjednik Skupštine općine Slavonska Požega, Marko Koprtla, predsjednik Skupštine općine Vukovar, Blaž Kolenić, predsjednik Skupštine općine Našice, Branko Runje, predsjednik Skupštine općine Osijek i Dragutin Žanić, predsjednik Skupštine općine Vinkovci.¹⁰ Na drugoj sjednici Upravnog odbora održanoj 5. svibnja donesena su i Pravila Fonda, po kojima je on bio strogo namjenski, što je značilo da se njegova sredstva mogu koristiti isključivo u svrhu obnove i izgradnje društvenih i javnih objekata, te objekata iz stambenog fonda čiji vlasnici nisu mogućnosti sami obnoviti svoj stambeni prostor. Utvrđeno je da se sredstva iz Fonda (osim kredita) daju bez obveze vraćanja, a prema čl. 6. raspodjela sredstava po općinama obavljat će se razmjerno veličini nastale štete. Zanimljivo je istaknuti kako je na ovoj sjednici iznesen novi podatak o nastaloj šteti, koja je prema najnovijim podacima iznosila 20 milijardi dinara.¹¹

U početku svog poslovanja Fond je nailazio na mnoge poteškoće u organizaciji administrativnih poslova, a najveći je problem predstavljao prijenos sredstava s računa Fonda na istoimene općinske fondove. Nakon što su svladani početni organizacijski problemi u narednom se razdoblju prijenos sredstava odvijao normalno i bez većih poteškoća. Zaključno s ožujkom 1965. zabilježeno je 377 uplata na račun Fonda te isto toliko isplata.¹²

Prva veća sredstva na račun Fonda stigla su u obliku pomoći od strane saveznih i republičkih vlasti. Najprije je Izvršno vijeće Sabora SR Hrvatske na

10 DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda...“, 02-6443/1-64, 27. travnja 1964.; 02-6444/1-64, 27. travnja 1964.; „17 milijardi dinara. Donesena odluka o formiranju fonda za obnovu potresom postradalih krajeva na području kotara Osijek“, *GS*, Osijek, 28. travnja 1964., str. 1.

11 DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda...“, 05-6410/1-1964, 5. svibnja 1964.; Isto i u: DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda...“, Zapisnik sa druge sjednice Upravnog odbora Fonda za obnovu zemljotresom postradalih krajeva na području kotara Osijek.

12 DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda...“, Poslovni izvještaj Fonda za obnovu zemljotresom postradalih krajeva na području kotara Osijek, ožujak 1965. (dalje Poslovni izvještaj, ožujak 1965.) Isto i u: DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1394, „Informacije, raspodjela, zapisnici o utrošku sredstava za postradale od potresa na području NOK-a 1964./1965. (dalje „Informacije...“).

sjednici 23. travnja 1964. donijelo zaključak o pružanju pomoći stradalom području Slavonije i to u vidu bespovratnih sredstava u iznosu od 1,5 milijardi dinara, koja je Republika osigurala iz sljedećih izvora: 300,000.000 din. iz proračuna (220 milijuna iz proračunske rezerve i 80 milijuna iz rezervnog fonda), 100,000.000 din. iz Republičkog fonda za stambenu izgradnju, 300,000.000 din. iz Fonda za neprivredne investicije i 800,000.000 din. iz sredstava Banke SRH (500 milijuna iz oročenih sredstava socijalnog osiguranja i 300 milijuna ostalih bankarskih sredstava). Mjesec dana kasnije, 21. svibnja 1964., odluku o dodjeljivanju istog iznosa iz privrednih rezervi Federacije donijela je i Savezna skupština SFRJ.¹³ Kako su prvi nepotpuni izvještaji govorili o materijalnoj šteti koja je premašivala iznos od 17 milijardi dinara, bilo je očito kako će doznačena sredstva saveznih i republičkih vlasti biti dostatna tek za hitnu sanaciju i normaliziranje stanje na stradalom području, što je istaknuto i na sjednici Skupštine kotara Osijek prilikom osnivanja Fonda: „Sigurno je da smo svjesni toga, da se sa pomoći koja je do sad dana i koja će biti kasnije pružena, neće moći ni u toku godine, a ni iduće godine da se ta šteta u potpunosti obešteti, tj. da se stvari normaliziraju, pa ćemo posljedice potresa osjećati u toku narednih nekoliko godina.“¹⁴ Osim navedenih bespovratnih sredstava, SR Hrvatska je iz sredstava što ih je osigurala Jugoslavenska investicijska banka u visini od 1,5 milijardi dinara dala kredit općinskim stambenim fondovima s rokom otplate do 25 godina i uz kamatu od 1%. Iz navedenih sredstava, općinski fondovi mogli su svojim neposrednim korisnicima dati kredit pod istim uvjetima, pod kojima su ih dobili od republičkih vlasti.¹⁵

Odobrena bespovratna sredstva uplaćivana su na račun Fonda vrlo sporo. Naime, prva uplata stigla je iz republičke proračunske rezerve i to u iznosu od 220,000.000 dinara, koja su trebala biti utrošena na hitne intervencije i zaštitu stanovništva, tako da je Fond u početku raspolagao s minimalnim sredstvima. Kada su sredstva počela redovitije stizati, bilo je moguće pristupiti i rješavanju

13 DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda...“, Poslovni izvještaj, ožujak 1965.; DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda...“, 441-24/64-6, 30. svibnja 1964.; 03/2-6556/1-117-1964, 24. travnja 1964.; „Tri milijarde dinara za nastradalo područje“, GS, Osijek, 25. travnja 1964., str. 1.

14 DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda...“, Zapisnik IX. sjednice Skupštine kotara Osijek, 27. travnja 1964.

15 Sredstva su raspoređena na sljedeći način: Općinski fond za stambenu izgradnju, Slavonski Brod - 1.170.000.000, Općinski fond za izgradnju, Đakovo - 255.000.000; Općinski fond za izgradnju, Slavonska Požega - 75.000.000. DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda...“, Poslovni izvještaj, ožujak 1965.; DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda...“, 05-9513/1-64, 2. srpnja 1964.; 8104/2-176-1965, 7. srpnja 1964.

prvih zahtjeva koji su pristizali od strane pogođenih općina.¹⁶ Što se tiče uplata privrednih, društvenih i drugih organizacija te priloga građana, zaključno s 31. prosincem 1964. ta je pomoć iznosila 125,729.198 dinara, što je prema stavu Upravnog odbora Fonda predstavljalo podbačaj akcije prikupljanja pomoći, prije svega zbog nedovoljno dobre organiziranosti. Jedan od uzroka tražio se u činjenici kako se prema prvim procjenama nisu utvrdili pravi razmjeri štete, koja je bila daleko veća od prvih analiza, dok se kao drugi razlog navodila činjenica da je akcija prikupljanja došla u „nezgodno vrijeme“, odnosno nedugo nakon potresa u Skoplju, za čiju su obnovu građani i različite društvene i privredne organizacije izdvojili najveći dio svojih štednji i pričuva. Uplate po općinama bile su sljedeće:

Beli Manastir	6,395.574
Đakovo	300.000
Našice	281.500
Nova Gradiška	1,001.000
Orahovica	856.464
Osijek	19,651.839
Slavonski Brod	137.133
Slavonska Požega	3.000
Valpovo	4,608.655
Vukovar	5,549.884
Ostali	86,924.809
Storno manipulativnih troškova	19.340

Navedena sredstva nisu u cijelosti podijeljena općinama, budući su pojedine, manje stradale općine preuzele obvezu za gradnju škola i drugih javnih objekata na više pogođenom području, zbog čega su stornirane pojedine uplate uplatitelja s područja općina kotara Osijek. Tako da je konačni iznos uplata na račun Fonda prikupljen u akciji prikupljanja pomoći tijekom 1964. iznosio 90,277.306 dinara.

Prema završnom računu za 1964. godinu ukupni prihodi Fonda iznosili su 3.095,499.162 dinara poznatih nepovratnih sredstava, koji su raspoređeni na općine Slavonski Brod (2.220,000.000), Đakovo (510,000.000), Slavonska Požega (180,000.000), Našice (90,000.000), Vukovar (60,000.000) uz manipulativne troškove u iznosu od 47.270 dinara. Za ostatak od 35,451.892 dinara određeno je da se podijele općinama u sljedećim postotcima: Slavonski

16 DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda...“, Poslovni izvještaj, ožujak 1965.; DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda...“, 03/2-6108/1-109-1964, 21. travnja 1964.

Brod 77%, Đakovo 17% i Slavonska Požeža 6%. Također je zaključeno da se i sva buduća nepoznata nepovratna sredstva, koja će pristići na račun Fonda podijele po istom principu.¹⁷

Nakon nešto manje od godinu dana djelovanja, na XVII. sjednici Skupštine kotara Osijek 23. travnja 1965. godine donesena je Odluka o ukidanju Fonda za obnovu zemljotresom postradalih krajeva na području kotara Osijek. Za eventualne uplate, koje bi mogle uslijediti tijekom 1965. godine određeno je da se knjiže na račun Skupštine kotara Osijek, otkuda će se raspoređivati po ranije utvrđenom „ključu“ – Slavonski Brod 77%, Đakovo 17% i Slavonska Požeža 6%.¹⁸

Stradanja na području općine Đakovo

I u slučaju općine Đakovo, prve procjene štete objavljene dva dana nakon potresa bile su daleko od stvarnosti i kretale su se oko iznosa od 200 milijuna dinara.¹⁹ Samo tri dana kasnije vijesti su govorile o materijalnoj šteti u iznosu oko 2 milijarde dinara, da bi do kraja travnja šteta premašila iznos od 3 milijarde dinara.²⁰ Prema podacima komisija koje su obilazile područje općine Đakovo potres je najveće štete prouzročio na zapadnom dijelu Đakovštine, u selima Musić, Lapovci, Hrkanovci, Ovčara, Paučje, Slobodna Vlast i Levanjska Varoš, te u selima Vučevci na istoku i Ivanovcima na zapadu Đakovštine. Veći broj ljudskih žrtava, prema mišljenju stručnjaka, izbjegnuto je zahvaljujući činjenici da su se ljudi u to vrijeme najviše nalazili na radu u poljima, a samo manji broj potres je zatekao u zgradama. Odmah drugog dana nakon potresa jedinice JNA u stradalim su selima postavile 100 šatora za smještaj najugroženijih, a idućih se dana broj šatora udvostručio. Na pogođeno područje također je upućena i pomoć u hrani i odjeći.²¹

17 DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda...“, Poslovni izvještaj, ožujak 1965.

18 DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1394, „Informacije...“, 05-5686/1-1965., 23. travnja 1965.

19 „Šteta u Đakovštini veća od 200 milijuna“, *GS*, Osijek, 15. travnja 1964., str. 2.

20 „U Đakovštini srušeno 556 stambenih objekata“, *GS*, Osijek, 18. travnja 1964., str. 2; „Otklanjaju se posljedice“, *GS*, Osijek, 21. travnja 1964., str. 2; „Tragična bilanca 13. travnja“, *Đakovački gospodarski list*, Đakovo, 24. travnja 1964., str. 1; „Razmotren izvještaj o posljedicama potresa“, *Đakovački gospodarski list*, Đakovo, 8. svibnja 1964., str. 1.

21 „U Đakovštini srušeno 556 stambenih objekata“, *GS*, Osijek, 18. travnja 1964., str. 2; „Tragična bilanca 13. travnja“, *Đakovački gospodarski list*, Đakovo, 24. travnja 1964., str. 1.

Nakon prvih procjena o šteti nastaloj prilikom potresa, izražanih u izvješću Štaba za zaštitu od elementarnih nepogoda, 27. travnja 1964. održana je sjednica Skupštine kotara Osijek, na kojoj su iznesene glavne informacije vezane uz potres te podnesena izvješća o stanju na terenu, odnosno na područjima najviše pogođenih općina. Općinu Đakovo predstavljao je njen predsjednik Mirko Brođanac, koji je u svom izlaganju istaknuo kako na području Općine još uvijek nije dovršena procjena štete, ponajprije zbog nedostatka stručnjaka, te da nastaju i nove štete od naknadnih potresa. Podržao je i prijedlog o izgradnji montažnih škola te upozorio na velike poteškoće u pogledu nabave prijeko potrebnog građevinskog materijala. Na kraju svog kratkog izlaganja Brođanac se u ime općine Đakovo zahvalio kotarskom rukovodstvu na pruženoj moralnoj podršci.²²

Tablica 1. Pregled materijalne štete i stradalih na području općine Đakovo prema izvješću Štaba za zaštitu od elementarnih nepogoda od 24. travnja 1964.²³

PORUŠENI DRUŠTVENI OBJEKTI					
Škole	Zdravstveni objekti	Privredni objekti	Stambene zgrade	Ukupno	
182,000.000	350,000.000	370,000.000	248,000.000	1.150,000.000	
OŠTEĆENI DRUŠTVENI OBJEKTI					
Škole	Zdravstveni objekti	Privredni objekti	Stambene zgrade	Ostale zgrade	Ukupno
114,550.000	-	127,200.000	154,660.000	-	396,410.000
PORUŠENI PRIVATNI OBJEKTI					
Stambene zgrade	Ostale zgrade	Crkve	Ostalo	Ukupno	
530,665.000	-	40,400.000	-	571,065.000	
OŠTEĆENI PRIVATNI OBJEKTI					
Stambene zgrade	Ostale zgrade	Crkve	Ostalo	Ukupno	
934,593.000	-	24,185.000	-	958,778.000	
REKAPITULACIJA					
Ukupan broj porušenih zgrada	Šteta	Ukupan broj oštećenih zgrada	Šteta	Ukupna šteta	
442	1.721,065.000	3290	1.355,188.000	3.076,253.000	
BROJ STRADALIH					
Smrtnih slučajeva	Teže ozlijeđenih	Lakše ozlijeđenih	Ukupno		
1	3	30	34		

22 DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda...“, Zapisnik IX. sjednice Skupštine kotara Osijek, 27. travnja 1964.

23 DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda...“, Podaci o elementarnoj šteti od zemljotresa – Informacija, 25. travnja 1964.

Naknadna temeljitija analiza nastale štete na području općine Đakovo prikazana je u dokumentu bez oznake datuma „Informacija o štetama i posljedicama izazvanim potresom od 13.IV.1964. te o problemima koji iz toga proizlaze na području Općine“ (dalje Informacija). Prema podacima iznesenim u tom dokumentu utvrđeno je da šteta na području općine Đakovo iznosi 4.383,900.000 dinara, uz napomenu kako još uvijek nije riječ o konačnom iznosu.

Tablica 2. Pregled materijalne štete na području općine Đakovo²⁴

IZRAVNA ŠTETA – 4.182,100.000	
Stambeni objekti	2.696,000.000
Porušeni i oštećeni školski objekti	419,000.000
Zdravstveni objekti	401,000.000
Javni i povijesno-kulturni objekti	99,100.000
Privredni objekti i postrojenja	567,000.000
NEIZRAVNA ŠTETA – 201,800.000	
Smanjenje prihoda privrede	37,000.000
Smanjenje proračunskih prihoda	97,100.000
Smanjenje fondova Općine	13,000.000
Smanjenje prihoda radnih organizacija (zdravstvo, vodna zajednica itd.)	54,700.000
UKUPNO – 4.383,900.000	

Štete na stambenim objektima činile su 64% ukupnog iznosa štete u općini Đakovo i predstavljale su jedan od najvećih problema prouzrokovanih potresom, budući je veliki broj uništenih ili oštećenih zgrada i kuća neposredno utjecao na životne uvjete stanovništva kroz duže razdoblje. Potresom je srušen 301 stambeni objekt, od čega 63 u društvenom, a 237 u privatnom vlasništvu. U ukupnom broju porušenih stambenih objekata izgubljena su 362 stana. Ukupna visina štete na porušenim stambenim objektima iznosila je 703,000.000 dinara. Oštećen je bio 5291 stambeni objekt, od čega je 5087 bilo u privatnom vlasništvu, a šteta je iznosila 1.048,000.000 dinara. Sveukupno, potres je na području općine Đakovo

24 DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda...“, Informacija o štetama i posljedicama izazvanim potresom od 13.IV.1964. te o problemima koji iz toga proizlaze na području Općine.

djelomično ili u potpunosti onesposobio 5652 stambena objekta ili 56% ukupnog broja stambenih objekata u iznosu od 2.696.000.000 dinara.

Štete na školskim objektima. Potpuno je srušeno ili neuporabivo bilo 9 školskih objekata s 11 učionica i pomoćnim prostorijama u kojima je nastavu pohađalo oko 1000 učenika. Potres je nadalje ošteti 43 školska objekta sa 107 učionica u kojima je nastavu pohađalo oko 8000 učenika. Visina štete na porušenim školskim objektima iznosila je 134 milijuna, a na oštećenim 285 milijuna dinara. U pogledu školskih objekata u Informaciji je posebno istaknuta činjenica kako je školski prostor na području općine Đakovo i inače nedovoljan te da se u osnovnoj školi u Đakovu [OŠ Ivana Gorana Kovačića] u trenutku potresa nalazilo više od 1000 učenika što u odnosu na njen normalni kapacitet predstavljalo dvostruko opterećenje, zbog čega je i došlo do ranije spomenutog smrtnog slučaja.

Štete na zdravstvenim objektima. Najveća šteta nastala je na zgradi Doma zdravlja u Đakovu te se zbog opasnosti od urušavanja moralo odmah pristupiti njenom hitnom rušenju. Nadalje, potres je ošteti zdravstvene stanice i veterinarske ambulante u Drenju, Gorjanima, Levanjskoj Varoši te veterinarsku ambulantu u Đakovu. Ukupna izravna šteta iznosila je 401 milijun, dok je neizravna šteta na sustavu zdravstva procijenjena na 39 milijuna dinara.

Štete na javnim i povijesno-kulturnim objektima. Od javnih objekata štetu su pretrpjeli mjesni uredi u Trnavi i Levanjskoj Varoši, društveni domovi u Hrkanovcima, Lapovcima, Majaru i Svetoblažju te zgrade Skupštine općine i Narodne milicije u Đakovu. Od šteta nastalih na povijesno-kulturnim objektima, prije svega potrebno je istaknuti štetu nastalu na đakovačkoj katedrali Svetog Petra na kojoj je srušen kameni ljljan s vrha sjevernog tornja težak preko 500 kg. Prilikom pada uništio je gromobranksu instalaciju, probio krovšte i potpuno uništio mehanizam sata. Porušeno je i nekoliko ukrasnih tornjića na zapadnom dijelu katedrale koji su oštetili krov, dok je na više mjesta oštećena žbuka stropa i freske. Osim katedrale u znatnoj su mjeri oštećene i crkve u Trnavi, Dragotinu, koje su također imale status povijesno-kulturnog spomenika.²⁵ Ukupna šteta na kulturno-povijesnim objektima na području općine Đakovo iznosila je 99 milijuna dinara.

25 Prema izvješću Komisije za vjerska pitanja Skupštine općine Đakovo od 27. travnja 1964. šteta na objektima vjerskih zajednica (rimokatoličke, grkokatoličke i pravoslavne) na području Općine iznosila je oko 100 milijuna dinara. Nadbiskupijski arhiv Đakovo, Fond Biskupske kancelarije, 35/1964., 27. travnja 1964.

Štete na privrednim objektima i postrojenjima prije svega su se odnosile na građevinske objekte, budući postrojenja, kao i zalihe nisu pretrpjeli nikakvu štetu. Po privrednim granama šteta je na razvrstana kako slijedi:

- industrija	62,000.000
- poljoprivreda	196,000.000
- trgovina, ugostiteljstvo, turizam	257,000.000
- zanatstvo	40,000.000
- ostalo	12,000.000

Od značajnih oštećenja na privrednim objektima istaknuta je šteta nastala na podrumu – vinariji Mandićevac i skladištu sjemenske robe Poljoprivrednog kombinata Đakovo. Znatna šteta učinjena je lječilištu i odmaralištu u Đakovačkoj Breznici i Hotelu Đakovo, dok je u području trgovine najveće oštećenje utvrđeno kod poduzeća „Trgopromet“ u Đakovu i na radnjama u Slobodnoj Vlasti, Hrkanovcima, Levanjskoj Varoši i Trnavi. U području zanatstva, veću je štetu pretrpjelo Obrtno poduzeće Đakovo i to mehanička radionica za koju je određeno rušenje i krojački pogon. Osim izravne štete, oštećeni privredni objekti imali su za posljedicu i smanjenje poslovanja, pa se u obzir trebalo uzeti i smanjenje prihoda pogođenih poduzeća.

Mjere koje su bile predviđene za sanaciju i uklanjanje nastale štete bile su određene na sljedeći način:

- za stambene objekte: potrošački krediti na šest godina, dugoročni krediti, preostali materijal od rušenja, vlastita radna snaga privatnika, radna snaga JNA i omladinskih brigada, razne vrste pomoći u prijevozu, izgradnji i sl., stručna radna snaga uz povoljne uvjete, stavljanje na raspolaganje gotovih tipskih projekata:
- za školske, zdravstvene i javne objekte: dotacije zajednice, pomoć kotareva i općina u izgradnji pojedinih objekata, radna snaga JNA i omladinskih brigada, razne vrste pomoći u prijevozu, izgradnji i sl., stavljanje na raspolaganje gotovih tipskih projekata za škole;
- za privredu: krediti koji bi se davali uz povoljnije uvjete otplate i bez učesća.

Za uklanjanje posljedica potresa u području zdravstva, školstva te za socijalno ugrožene i kreditno nesposobne osobe, od strane kotarskog Fonda za obnovu pogođenih područja predviđen je bio, kako je u tekstu prethodno navedeno, nepovratni iznos od 510 milijuna dinara, dok je za obnovu stambenog

fonda odobren kredit u iznosu od 255 milijuna dinara, sveukupno 765 milijuna dinara. Navedena sredstva raspoređena su kako slijedi:

- za stambenu izgradnju	255,000.000
- za školstvo	200,000.000
- za zdravstvo	230,000.000
- za javne objekte	30,000.000
- za socijalno ugrožene	50,000.000

Kako je sveukupna visina štete na području općine Đakovo premašivala iznos od 4 milijarde dinara, namijenjena sredstva mogla su „pokriti“ tek petinu troškova. Tako je za obnovu stambenih objekata, kako u društvenom tako i u privatnom vlasništvu, nedostajalo sredstava u visini od 1.081,000.000. Za obnovu školskih objekata nedostajalo je 178 milijuna, zdravstvenih objekata 156 milijuna te javnih objekata 69 milijuna dinara.²⁶ Problem obnove školskih objekata dijelom je ublažen donacijama drugih općina koje su se obvezale u pojedinim mjestima izgraditi nove škole, i to: općina Beli Manastir – školu s dvije učionice i stan uz školu u selu Majar, općina Vukovar – školu s dvije učionice i stan uz školu u selu Hrkanovci, općina Valpovo – školu s jednom učionicom i stan uz školu u selu Ivanovci, općine Donji Miholjac i Orahovica – školu s jednom učionicom i stan uz školu u selu Pridvorje.²⁷ Što se tiče sanacije šteta u području privrede u Informaciji je istaknuto kako to pitanje još uvijek nije riješeno te da ono, osim uklanjanja izravne štete od potresa, uključuje i rekonstrukciju i proširenje postojećih privrednih kapaciteta. Zbog visine šteta i planova za privrednim unapređenjem nerazvijenih dijelova Općine, zaključeno je kako bi što hitnije trebalo ishoditi dugoročni povoljni kredit od republičke ili Jugoslavenske investicijske banke.²⁸

Imajući na umu prethodno navedene podatke, izgledno je bilo kako općina Đakovo neće biti u mogućnosti vlastitim sredstvima i snagama sanirati nastalu štetu, prije svega porušene i oštećene objekte koji su bili preduvjet za normalno odvijanje privrednih, školskih i zdravstvenih djelatnosti. Najveći problem za

26 DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda...“, Informacija o štetama i posljedicama izazvanim potresom od 13.IV.1964. te o problemima koji iz toga proizlaze na području Općine.

27 DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda...“, 03-135-1964, 28. svibnja 1964.

28 DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1393, „Osnivanje fonda...“, Informacija o štetama i posljedicama izazvanim potresom od 13.IV.1964. te o problemima koji iz toga proizlaze na području Općine.

Općinu proizlazio je iz činjenice da su u potresu stradala čak 5652 stambena objekta i ogledao se u teškoćama oko smještaja ugroženog stanovništva koje je ostalo bez svojih domova. Opseg štete, kako u smislu broja porušenih objekata tako i smislu visine štete, ukazivao je na to kako obnovu neće biti moguće provesti u nekom kraćem vremenskom periodu, te da će se ona aktivno provoditi tijekom iduće dvije do tri godine. O razmjerima štete govore i podatci kako je ukupna šteta na području općine Đakovo iznosila 54% ukupno ostvarenog nacionalnog dohotka iz 1963. godine, te da je šteta na stambenim objektima predstavljala 61% godišnjih primanja cjelokupnog stanovništva Općine. Potonje je značilo kako će se u idućem razdoblju bitno izmijeniti i struktura novčanih izdataka stanovništva, koji će biti usmjereni na obnovu kuća i stanova, a što bi moglo imati i znatnog utjecaja na osobni standard stanovništva, budući je i prije potresa potrošačkim kreditima bilo opterećeno 90% zaposlenika na području Općine.²⁹

Iznos nepovratnih sredstava određen za općinu Đakovo u visini od 510,000.000 isplaćivan je tijekom 1964. godine prema sljedećem rasporedu: 30. travnja – 50,000.000, 2. lipnja – 77,000.000, 3. lipnja – 27,000.000, 8. lipnja – 246,000.000, 20. lipnja – 74,000.000, 2. srpnja – 19,000.000 i 5. kolovoza – 17,000.000. Nadalje, 15. lipnja 1964. Skupština općine Virovitica na račun Fonda uplatila je iznos od 1,320.000 dinara s napomenom da su sredstva namijenjena za izgradnju škole u Pridvorju, a 1. travnja 1965. na račun Fonda za obnovu općine Đakovo uplaćen je i 17%-tni udio sredstava kotarskog Fonda preostao nakon zaključenja računa za 1964. u iznosu od 6,026.782. Izravno na račun općinskog Fonda tijekom 1964. uplaćeno je još 2,000.000 dinara od republičke Komisije za vjerska pitanja, te 39.487 dinara privatnih uplata. Tako su sredstva uplaćena zaključno s 1. travnjem 1965. na račun općine Đakovo u svrhu popravka i izgradnje javnih i društvenih objekata dostigla iznos od 519,386.269 dinara.³⁰

29 *Isto.*

30 DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1394, „Informacije...“, 2/1964., 7/64, 13/64, 17/64, 21/64, 30/64, 41/64, 45/1964., 9/1965.; 423-14.

Tablica 3. Pregled sanacije stambenih objekata na području općine Đakovo zaključno s 20. listopada 1964.³¹

OBJEKTI U PRIVATNOM VLASNIŠTVU						
Broj srušenih kuća	Useljeno	Pod krovom	U gradnji	Nije započeto		
254	70	152	-	32		
KUĆE ZA SOCIJALNO UGROŽENE						
Broj srušenih kuća	Useljeno	Pod krovom	U gradnji	Nije započeto		
20	6	3	11	-		
POPRAVCI PRIVATNIH STAMBENIH OBJEKATA						
Broj oštećenih kuća	Popravljeno i useljeno	Obnova u tijeku	Nije započeto			
5291	3700	370	1271			
OBJEKTI U DRUŠTVENOM VLASNIŠTVU						
Broj srušenih stanova	Useljeno	Pod krovom	U gradnji	Nije započeto		
64	40	20	4	-		
POPRAVCI DRUŠTVENIH STAMBENIH OBJEKATA						
Broje oštećenih kuća	Popravljeno i useljeno	Obnova u tijeku	Nije započeto			
204	120	69	15			
KOLIČINA ISPORUČENOG OSNOVNOG GRAĐEVINSKOG MATERIJALA						
Cement (t)	Opeka	Šljunak (m ³)	Pijesak (m ³)	Željezo (t)	Crijep	Kreč
2700	5,700.000	5200	3000	-	482.000	1000

Šest mjeseci nakon potresa, 20. listopada 1964., načinjena je rekapitulacija stanja i rezultata aktivnosti na otklanjanju posljedica potresa. Prema navedenim podacima, općina Đakovo do toga je izvješća utrošila tek petinu bespovratnih sredstava, točnije 101 milijun dinara i 36 milijun dinara dugoročnih kreditnih sredstava. Izgrađeno je 8 škola s 10 učionica, popravljene su 44 škole s istim brojem učionica te 32 javna objekta. U obnovi dijela škola sa svojim su donacijama sudjelovale i općine Valpovo, Beli Manastir, Donji Miholjac, Orahovica i Vukovar. Istaknuta je i velika uloga JNA, ponajprije u organizaciji prijevoza građevinskog materijala, dodjeljivanju šatora i sudjelovanju u fizičkim poslovima. Osim vojske u saniranju šteta na području općine Đakovo sudjelovala

31 DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1394, „Informacije...“, Informacija o stanju i rezultatima aktivnosti na otklanjanju posljedica od potresa na području Slavonije sa stanjem na dan 20. X. 1964. g.

je i jedna omladinska brigada. Na kraju je iznesena i ocjena izvršenih poslova u kojoj između ostalog stoji: „Smatramo, da treba veoma pozitivno ocijeniti uspjehe koji su ostvareni na otklanjanju posljedica od potresa, čemu je u velikoj mjeri doprinijelo ogromno radno zalaganje stanovništva, zatim organizacija rada i snabdjevanja, u uslovima za koje se može reći da su bili teški. Unatoč ostvarenim rezultatima i u narednoj godini ostaje još mnogo da se učini.“³²

Potres 1964. godine učinio je od šireg područja Slavonije veliko gradilište. Zbog opsega materijalne štete, ali i slabog imovinskog stanja stanovništva, na obnovi pogođenog područja radilo se tijekom nekoliko idućih godina. U prilog tome govori i činjenica kako se obnovi đakovačke katedrale Svetog Petra pristupilo tek u rujnu 1965. godine. Stoga bi za potpuniju sliku o stradanjima na području općine Đakovo prouzrokovanih potresom 1964. u budućnosti istraživanje trebalo proširiti i na drugu polovicu šezdesetih godina. Svakako bi od pomoći mogli biti i zapisnici Skupštine općine Đakovo za navedeno razdoblje, koji još uvijek nisu izlučeni i predani na čuvanje Državnom arhivu u Osijeku, zbog čega mi nisu bili dostupni prilikom ovog istraživanja. Jedan od važnijih i zanimljivijih aspekata, koji bi dodatno upotpunio sliku o potresu 1964., zasigurno je i stradanje vjerskih objekata na području Đakovštine i šireg područja, no o tome nekom drugom prilikom.

32 DAO, Skupština kotara Osijek 1945.-1967., kut. 1394, „Informacije...“, Informacija o stanju i rezultatima aktivnosti na otklanjanju posljedica od potresa na području Slavonije sa stanjem na dan 20. X. 1964. g.

SUMMARY

Sladana Josipović

THE EARTHQUAKE IN THE ĐAKOVO REGION IN 1964

This paper reports - based on available archive material and newspapers from that time - on the consequences of the earthquake that struck Slavonia, and caused significant material damage. The establishment and activity of the “Trust fund for the reconstruction of areas in the District of Osijek that have been damaged in the earthquake” is presented in the introductory part. It was founded with the aim of collecting and distributing funds for reconstruction and building of community and public buildings, as well as the residential buildings. The consequences of the earthquake in the Đakovo municipality - which was recovered and renovated through the next few years – were material damage that amounted to over 4 billion dinars, and one fatality. The latter part of the paper therefore attempts to give a somewhat detailed analysis of the incurred loss and the course of sanitation of damaged areas in the Đakovo Region during 1964.